

Pradžia>Kreipimasis į teismą>Europos teisminis atlasas civilinėse bylose>Naujos redakcijos Reglamentas „Briuselis I“
Naujos redakcijos Reglamentas „Briuselis I“

Portugalija

65 straipsnio 3 dalis – informacija apie tai, kaip pagal nacionalinę teisę nustatyti Reglamento 65 straipsnio 2 dalyje nurodytas teismo sprendimų pasekmes
Netaikoma.

74 straipsnis. Nacionalinių vykdymo taisyklių ir procedūrų aprašas

Ieškinys dėl vykdymo – tai kreditoriaus arba skolininko ar ieškovo atžvilgiu vykdymo siekiančios bylos šalies pareikštas ieškinys dėl reikalavimo vykdyti įsipareigojimą, kuriame kreditorius prašo teismo užtikrinti jo atžvilgiu prisiimto įsipareigojimo vykdymą. Ieškiniai dėl vykdymo grindžiami prielaida, kad atitinkama teisė anksčiau buvo deklaruota arba pripažinta **vykdomuoju raštu**. Tokiais ieškiniiais siekiama užtikrinti priverstinį įsipareigojimo vykdymą per valstybės instituciją. **Vykdomajame rašte** nustatomi teisiniai faktai, kuriais grindžiamas vykdymo siekiančios šalies prašymas, ir suteikiama tiek tikrumo, kiek reikia, kad atsakovo atžvilgiu būtų taikomos prievartos priemonės. Pagal Civilinio proceso kodeksą (port. *Código de Processo Civil*) prie vykdomųjų raštų priskiriami šie dokumentai:

a) apkaltinamieji nuosprendžiai. Apkaltinamieji nuosprendžiai vykdomaisiais raštais laikomi tik tada, kai sprendimas tampa galutiniu, išskyrus atvejus, kai dėl jo pateiktas skundas yra tik devoliucinio pobūdžio. Arbitražo teismo (port. *tribunal arbitral*) sprendimai vykdomi tokiais pačiais sąlygomis kaip ir bendrosios kompetencijos teismų sprendimai (2011 m. gruodžio 14 d. Įstatymo Nr. 63/2011 47 straipsnis);

b) dokumentai, kuriuos parengia arba patvirtina notaras, kita įgaliojta įstaiga arba specialistas, nustatantis arba pripažįstantis įsipareigojimą. Tai apima autentiškus dokumentus (dokumentus, kuriuos laikydamosi teisiųjų formalumų ir neviršydamos savo įgaliojimų arba notaro ar kito valstybės akredituoto valstybės pareigūno joms priskirtoje veiklos srityje parengia valdžios institucijos) ir patvirtintus dokumentus (privatų asmenų parengtus ir vėliau notaro ar kito lygiaverčius įgaliojimus turinčio specialisto tų asmenų vardu patvirtintus dokumentus);

c) kreditiniai dokumentai, net jei jie yra neužtikrinti, jeigu faktai, kuriais grindžiami santykiai, pateikti atitinkamame dokumente arba vykdomajame rašte, pvz., raštas, paprastasis vekselis arba čekis;

d) dokumentai, pripažinti vykdytiniais pagal specialią nuostatą, pvz., nutartys dėl uždraudimo, prie kurių pridedamas vykdomasis raštas (2003 m. vasario 17 d. Įstatyminio dekreto Nr. 32/2003 6–8 straipsniai ir 1998 m. rugsėjo 1 d. Įstatyminio dekreto Nr. 269/98 7–21 straipsniai).

Tam, kad įsipareigojimas būtų priverstinai vykdomas, jis turi būti **tikras** (t. y. nustatyto pobūdžio – *an debeat*), **vykdytinas** (t. y. jo įvykdymo terminas yra pasibaigęs arba jis yra automatiškai vykdytinas skolininkui gavus reikalavimą) ir **grynasis** (t. y. tai turi būti konkretaus dydžio suma – *quantum debeat*). Atsižvelgiant į **vykdymo tikslą** (konkrečios sumos sumokėjimas, konkretaus daikto pristatymas, konkretaus veiksmo atlikimas arba neatlikimas), taikomos įvairios procedūros. Jei įstatymu numatyta taikyti **specialią vykdymo procedūrą** (pvz., išlaikymo prievolės vykdymo procedūrą), taikoma būtent tokia procedūra. Visais atvejais, kai speciali procedūra netaikoma, taikoma **bendroji procedūra**. Atsižvelgiant į vykdymo tikslą ir vykdomojo rašto rūšį, bendroji **vykdymo procedūra** gali būti **pagreitinta** arba **paprasta**.

Kompetentingos vykdymo institucijos yra vykdymo pareigūnai ir teismai (teisėjas ir kanceliarija). **Vykdymo pareigūnas** atlieka visus vykdymo veiksmus, kurie nėra priskirti teismo kanceliarijai arba kurie priklauso teisėjo kompetencijai, pvz., susijusius su teismo šaukimų įteikimu, atsakovų informavimu, skelbimais, paieška duomenų bazėse, turto areštu ir jo registracija, atsiskaitymais ir mokėjimais. Procesinius veiksmus, kuriems taikomas **teisėjo** prerogatyvos principas arba kurie prieštarauja pagrindinėms bylos šalių ar trečiųjų šalių teisėms, atlieka teisėjas. **Teismo kanceliarija** tvarko administracinius reikalus ir užtikrina tinkamą vykdymo procedūrų eigą.

Kalbant apie **vykdymo apribojimus, grindžiamus skolininkų apsauga**, pažymėtina, kad įprasta priverstinio vykdymo priemonė, taikoma siekiant išieškoti konkrečią sumą, yra **turto areštas**. Tai yra teisėtas šaliai, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, priklausančio turto areštas, siekiant tą turtą parduoti ir iš pardavimo gautas pajamas panaudoti priverstinai vykdomam įsipareigojimui padengti. Iš esmės priverstinio vykdymo priemonės gali būti taikomos visam skolininko areštuotinam turtui, kuriuo pagal materialinę teisę padengtina nesumokėta skola. Tačiau pagal įstatymą iš skolininko turto visiškai arba iš dalies išskiriamas tam tikras areštuotinas turtas arba teisės, kuriems taikomas **absolutus** ar **santykinis** arba **visiškas** ar **dalinis imunitetas nuo arešto**. Be to, areštuoti galima tik turtą, kurio reikia, kad būtų sumokėta išieškoma skola ir padengtos numatomos su vykdymu susijusios išlaidos.

Civilinio proceso kodekse nustatomi **vykdymo apribojimai, kurių pagrindas – ieškinių apribojimas ir senatis**. Šie apribojimai yra pagrindas prieštarauti vykdymui proceso etape, kuris vadinamas „prieštaravimu vykdymui taikant turto areštą“, tačiau tik tuo atveju, jei ieškinio senaties arba apribojimo terminas sueina po diskusijos deklaratyviame akte pabaigos datos.

Paprastai **ieškinio senaties terminas taikomas** bet kokioms neprigimtinėms teisėms arba teisėms, kurios įstatyme neįvardytos kaip teisės, kurioms ieškinio senaties terminas netaikomas, jeigu jomis nepasinaudojama per įstatyme nustatytą terminą.

Teismai negali taikyti ieškinio senaties termino *ex officio*. Todėl šia teise turi pasinaudoti asmuo, kuriam ji yra naudinga, to asmens atstovas arba prokuratūra (port. *Ministério Público*).

Pasibaigus ieškinio senaties terminui, naudos gavėjas (t. y. skolininkas) gali atsisakyti vykdyti įsipareigojimą arba gali, naudodamasis visomis turimomis priemonėmis, prieštarauti naudojimuisi teise, kurios ieškinio senaties terminas yra pasibaigęs.

Bendrasis ieškinio senaties terminas yra 20 metų, tačiau numatomi ir trumpesni terminai. **Ieškinio senaties terminas gali būti nutrauktas arba laikinai sustabdytas**. Skirtumą sudaro tai, kad ieškinio senaties terminas laikinai sustabdomas įstatymu nustatyta tvarka, neatsižvelgiant į kreditoriaus valią, o nutraukiamas tuo atveju, jei kreditorius šiuo tikslu ėmėsi atitinkamų veiksmų.

Dėl **ieškinio senaties termino nutraukimo trukmės** pažymėtina, kad jeigu senaties terminas nutraukiamas dėl šaukimo įteikimo, pranešimo ar lygiaverčio veiksmo arba arbitražo susitarimo, naujas senaties terminas pradedamas skaičiuoti tik tada, kai sprendimas, kuriuo užbaigiama byla, tampa galutinis.

Pasibaigus ieškinio senaties terminui, naudos gavėjas gali atsisakyti vykdyti įsipareigojimą arba gali, naudodamasis visomis turimomis priemonėmis, prieštarauti naudojimuisi teise, kurios ieškinio senaties terminas yra pasibaigęs. Tačiau jeigu skolininkas savo valia imasi veiksmų siekdamas vykdyti įsipareigojimą, kuriam taikomas ieškinio senaties terminas, jis negali vėliau reikalauti restitucijos, net jeigu apie ieškinio senaties terminą nežinojo.

Dėl **ieškinio senaties termino taikymo** pažymėtina, kad prašyti jį taikyti gali tik kreditoriai ir tretieji asmenys, teisėtai suinteresuoti, kad ieškinio senaties terminas būtų paskelbtas, net jeigu skolininkas atsisakė ta teise pasinaudoti. Jeigu skolininkas atsisakė prašyti paskelbti ieškinio senaties terminą, kreditoriai

gali prašyti jį taikyti tik tuo atveju, jeigu įvykdomos civilinėje teisėje nustatytos ieškinio dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu (*actio pauliana*) pateikimo sąlygos. Jeigu, pareiškus kaltinimus, skolininkas neprašo taikyti ieškinio senaties termino ir yra nuteisiamas, galutinis sprendimas neturi poveikio pripažintai kreditorių teisei.

Kalbant apie **ieškinių apribojimo terminą**, kai pagal įstatymus arba šalių valia teise turi būti pasinaudota per tam tikrą laikotarpį, taikomos ieškinių apribojimo taisyklės, išskyrus atvejus, kai įstatyme aiškiai nurodytas ieškinių senaties terminas. Išvengti ieškinio apribojimo termino suėjimo galima tik per įstatymu ar sutartimi nustatytą terminą atlikus veiksmą, kuris pagal įstatymą ar sutartį turi prevencinį poveikį.

Ieškinio apribojimo termino suėjimo galima išvengti pateikus ieškinį dėl pripažinimo arba ieškinį dėl vykdymo, skolininkui apie tai pranešti nereikia. Ieškinio apribojimo terminas gali būti laikinai sustabdytas arba nutrauktas tik jeigu tai numatyta įstatymu ir, jeigu įstatymu nenustatyta kita konkreči data, apribojimo terminas pradedamas skaičiuoti nuo to momento, kai teisėmis galima teisėtai pasinaudoti. Ieškinio apribojimo terminą teismas įvertina *ex officio*, prigimtinių teisių atveju jį galima prašyti taikyti bet kuriame proceso etape. Kai vykdymo procedūra pradama neprigimtinių teisių pagrindu, prašyti taikyti ieškinio apribojimo terminą turi asmuo, kuriam tai yra naudinga (iš esmės – skolininkas / bylos šalis, kurios atžvilgiu siekiama vykdymo).

Daugiau ir išsamesnės informacijos rasite puslapyje [Teismo sprendimų vykdymo procedūros \(Portugalija\)](#).

75 straipsnio a punktas. Teismų, kuriems pagal 36 straipsnio 2 dalį, 45 straipsnio 4 dalį ir 47 straipsnio 1 dalį turi būti teikiami prašymai atsisakyti vykdyti teismo sprendimą, pavadinimai ir kontaktiniai duomenys

Teismai, kurių jurisdikcijai priklauso nagrinėti 36 straipsnio 2 dalyje, 45 straipsnio 4 dalyje ir 47 straipsnio 1 dalyje nurodytus prašymus ir dėl jų priimti sprendimus:

– jei yra, kompetentingo apylinkės teismo centrinis civilinių bylų skyrius (Juízo Central Cível); arba

– vietos civilinių bylų skyrius (Juízo Local Cível) arba, jei nėra nė vieno iš jų, kompetentingo apylinkės teismo vietos bendrasis skyrius (Juízo Local de Competência Genérica).

75 straipsnio b punktas. Teismų, kuriems pagal 49 straipsnio 2 dalį skundžiamas teismo sprendimas dėl prašymo atsisakyti vykdyti teismo sprendimą, pavadinimai ir kontaktiniai duomenys

Pagal 49 straipsnio 2 dalį skundai, kuriais skundžiami sprendimai dėl prašymo atsisakyti vykdyti teismo sprendimą, turi būti teikiami apeliaciniam teismui (**Tribunal da Relação**).

75 straipsnio c punktas. Teismų, kuriems teikiamas bet kuris tolesnis skundas pagal 50 straipsnį, pavadinimai ir kontaktiniai duomenys

Tolesni skundai turi būti teikiami Aukščiausiajam teismui (**Supremo Tribunal de Justiça**).

75 straipsnio d punktas. Priimtinos pažymų dėl teismo sprendimų, autentiškų dokumentų ir susitarimų vertimo kalbos

Netaikoma. Dokumentai rengiami tik portugalų kalba.

76 straipsnio 1 dalies a punktas. Reglamento 5 straipsnio 2 dalyje ir 6 straipsnio 2 dalyje nurodytos jurisdikcijos taisyklės

5 straipsnio 2 dalyje ir 6 straipsnio 2 dalyje nurodytos nacionalinės jurisdikcijos taisyklės yra šios:

- **Civilinio proceso kodekso (Código de Processo Civil) 63 straipsnio 1 dalis**, kurioje nustatyta teismų, visų pirma vietos, kurioje yra filialas, agentūra, biuras, delegacija ar atstovybė (jeigu jie yra Portugalijoje), teismų ekstrateritorinė jurisdikcija, kai atsakovė yra centrinė administracija (jeigu ji yra užsienio valstybėje);
- **Darbo proceso kodekso (Código de Processo do Trabalho) 10 straipsnis**, kuriame nustatyta teismų, visų pirma ieškovo nuolatinės gyvenamosios vietos teismų, ekstrateritorinė jurisdikcija su darbo sutartimis susijusiose bylose, kurias darbuotojas iškėlė darbdaviui.

76 straipsnio 1 dalies b punktas. Reglamento 65 straipsnyje nurodytos trečiųjų šalių informavimo taisyklės

Netaikoma.

76 straipsnio 1 dalies c punktas. Reglamento 69 straipsnyje nurodytos konvencijos

Čekoslovakijos Respublikos ir Portugalijos konvencija dėl teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo, pasirašyta Lisabonoje 1927 m. lapkričio 23 d.

Paskutinis naujinimas: 14/03/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.